

КОРЕКЦІЙНА РОБОТА АСИСТЕНТА ВЧИТЕЛЯ З УЧНЯМИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ШКОЛИ З ПМР

Кучер Ірина Олександрівна

Соціально-психологічний факультет, 2 курс (магістратура)

Гладуш Віктор Антонович

Професор, доктор педагогічних наук, професор кафедри психології, логопедії та інклюзивної освіти

(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

На сучасному етапі розвитку інклюзивна освіта в Україні орієнтована на створення рівних умов для здобуття освіти всіма учнями, незалежно від їхніх індивідуальних психофізичних особливостей. Особлива увага приділяється дітям із порушеннями психофізичного розвитку, які можуть мати труднощі в мовленні, пізнавальній діяльності, руховій сфері, емоційно-вольовій регуляції та соціальній взаємодії. Такі учні нерідко стикаються з проблемами у розумінні усних і письмових вказівок, засвоєнні навчального матеріалу та налагодженні стосунків з однолітками. Це, у свою чергу, може призводити до зниження їхньої самооцінки, мотивації до навчання та ускладнювати процес соціальної адаптації.

Ключову роль у системі інклюзивного навчання відіграє асистент вчителя, адже саме за допомогою нього здійснюється корекційний процес та педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами.

Асистент сприяє адаптації учнів до класного середовища, забезпечує ефективну комунікацію між учнями, педагогами та однолітками, а також організовує навчальні та інші види діяльності.

Основні завдання асистента включають адаптацію навчальних матеріалів відповідно до рівня розвитку учня, використання додаткових педагогічних підказок, альтернативних засобів комунікації, підтримку уваги, контроль за виконанням завдань і зниження рівня тривожності під час навчання.

Корекційна робота асистента вчителя спрямована на розвиток мовлення, когнітивних процесів, соціальної взаємодії, регуляції поведінки та формування навчальних навичок. Підтримка учнів здійснюється відповідно до індивідуальної програми розвитку, рекомендацій команди супроводу, логопеда, психолога або дефектолога. Надзвичайно важливу роль корекційні заняття відіграють саме для дітей з порушеннями мовлення, адже мовлення - це ключовий інструмент комунікації, навчання та соціальної інтеграції.

Наявність мовленнєвих порушень можуть створювати певні перешкоди для здобуття дитиною знань та розвитку соціальної взаємодії. Внаслідок цього можуть виникати труднощі у висловленні власних думок, ускладнюється процес розуміння зверненого мовлення, що може призвести до підвищення тривожності дитини та зниження самооцінки. Якісне надання корекційно-розвиткових занять дає можливість впоратися з наявними труднощами та допомогти дитині розвивати вже набуті раніше вміння, сформувані стійкі мовленнєві навички та підвищити впевненість учня у власних здібностях.

Робота асистента передбачає уважне спостереження за поведінкою дитини, оцінку її рівня самостійності, сформованості соціальних та комунікативних умінь, а також емоційного стану. Це дозволяє визначити, які саме види підтримки потрібні учню: чи необхідна додаткова стимуляція, наочні матеріали, вербальні підказки або сенсорний супровід. При цьому важливо, щоб допомога не перетворювалася на виконання завдань замість дитини — метою є розвиток її компетентності, самостійності та впевненості у власних можливостях.

Особливу увагу під час корекційної роботи приділяють розвитку мовленнєвої компетентності, оскільки вона впливає на всі аспекти навчання та соціальної адаптації. Асистент вчителя допомагає розвивати фонетико-фонематичний слух, правильну артикуляцію, зв'язне мовлення, збагачення словникового запасу тощо. Корекційні заняття мають позитивний вплив на загальний розвиток дитини, допомагають краще і легше зрозуміти важкий матеріал шляхом спрощення та додаткового пояснення, внаслідок чого в учнів розвиваються та вдосконалюються когнітивні навички, а саме: пам'ять, увага, логічне мислення, спостереження, аналіз та здатність самостійно робити висновки.

Робота асистента вчителя також позитивно впливає на формування соціальних вмінь: вміння взаємодіяти з однокласниками, регулювання власних емоцій та поведінки, вміння адекватно реагувати на стресові ситуації, що можуть виникати під час навчання. Саме така комплексна робота в результаті сприяє академічному розвитку дитини, її психоемоційному благополуччю та підготовці до самостійного життя.

Отже, корекційна робота асистента вчителя грає важливу роль в реалізації інклюзивного навчання дитини з особливими освітніми потребами та в якісному наданні освітніх послуг всім, хто цього потребує.

Вона формує мовленнєві та когнітивні навички, сприяє соціальній адаптації, розвиває позитивне ставлення до навчання та впевненість у власних силах, а також підвищує життєву компетентність учнів із порушеннями психофізичного розвитку. Асистент учителя є активним членом команди супроводу, що працює на реалізацію потенціалу кожної дитини та розвиток її самостійності у навчальній та соціальній діяльності.